

er altsaa en meget stærkt opadgaende Bevægelse i Kurserne, og denne stærke Bevægelse gør det som sagt betænkeligt, at Statskassen, som det her ster, binder sig paa 20 Aar.

Den ærede første Taler, det 7de Medlem for 1ste Kreds (Rindzon), udtalte sig stærkt imod § 4, og jeg skal ikke nægte, at jeg kan slutte mig til hans Bemærkninger med Hensyn til denne Paragraf. Jeg har ogsaa en Følelse af, at § 4 er meget uheldig. Det forekommer mig ikke at være rigtig, at Staten overgiver et privat Selskab Retten til saadan at kunne operere med en stor Del af vore Statslaan, uden at det gaar ind paa nogen som helst Forpligtelse. Dette private Selskab faar her en Ret til at kunne konvertere, men det har ingen som helst Forpligtelse. Hvis Bevægelsen gaar i den Retning, som jeg har omtalt, vil der jo være betydelig Fordel at vinde for dette Selskab, og saa vil der jo nok blive konverteret en hel Del; men skulde det ikke blive Tilfældet, er der ingen Fordel for Selskabet, ja, saa vil der heller ikke blive konverteret noget. Det forekommer mig ikke at være heldigt at gaa ind paa en saadan Overenskomst. Jeg synes, at det havde været i sin Orden, at der var truffet en bestemt Overenskomst, hvor Ret og Pligt vare gensidige.

Det er jo, saaledes som det høje Ting vil se, ikke ubetydelige Indbendinger, jeg har at gøre mod Forslaget. Jeg finder det uheldigt i mange Henseender, og navnlig finder jeg det for lidt behjst, men ikke desto mindre skal jeg, paa Grund af det, jeg nævnte i Begyndelsen: Hensynet til den mulige Fordel, at Rentefoden vil gaa nedad ved dette Lovforslag — det have jo begge de foregaaende Talere erkendt, og det tror jeg ogsaa paa — trods alle de Betæneligheder, jeg i øvrigt kan have over for Lovforslaget, ikke modsætte mig dets Fremme, og jeg vil sandhelligvis ogsaa stemme for Lovens endelige Vedtagelse ved 3dje Behandling; men jeg beklager i øvrigt, at Forslaget gaar gennem Rigsdagen paa den Maade, som det gør, saaledes, at vi ikke rigtig faa Tid til at se paa det og kende det i alle Enkeltheder.

Vojsen: Jeg vil til Dels i Modsætning til flere af de foregaaende Talere udtale, at jeg finder, at det foreliggende Forslag er et ganske fortrinligt Forslag, og et Forslag, som den høje Regering har Være af at kunne forelægge her i Tinget, og jeg tror, at jeg tør sige, at den store Befolkning ude i Landet har hilst dette Forslag med stor Tilfredshed. Jeg tror at turde sige, at det som Aгрarforslag har sin særlige Betyd-

ning, og at der ikke er noget af de Forslag, som hidtil ere fremkomne, der i den Grad har imødefommet de Krav, som ere stillede fra Aгрarernes Side, som netop dette Forslag. Det siges jo, at det, der betales i Rente her i Landet, omtrent er en Sum af 70—80 Mill. Kr. om Aaret. Jeg tør ikke fuldt ud indestaa for Rigtigheden deraf, men det vil omtrent være et saadant Tal. Naar vi altsaa her i Landet betale 80 Mill. Kr. om Aaret i Renter, vil det at faa Rentefoden sat ned fra 4 til 3 pCt. være det samme som at de producerende Virksomheder her i Landet — og det vil jo særlig komme til at spille en Rolle for vort Hovederhverv, Landbruget — ville spare 20 Mill. Kr. om Aaret. Hvis vi altsaa kunde faa Renten sat ned, vilde det være en meget betydelig Hjælp. Jeg ved ganske vist, at alle de, der nyde Renter, ville komme til at lide et Tab; men dertil er jo kun at sige, at naar Produkterne, Landbrugets Produkter, stadig ere faldne, naar Kornpriserne gaa nedad, naar Kvægpriserne gaa nedad, og nu i de senere Aar ogsaa Smørpriserne gaa nedad — Smørret er i det sidste Aar faldet 8 pCt. her i Landet — og det tillige ser ud til, at Priserne ville blive ved at falde — naar altsaa Landbrugsprodukterne blive ved at falde og Varepriserne i det hele taget falde, saa er det i sin Orden, at Prisen paa Penge ogsaa maa falde. Og det har været en af de Bæmseligheder, man har haft for at kunne holde vort Landbrug oppe, at man Aar for Aar har maattet betale de samme Rentepenge, har maattet betale en stigende Arbejds løn — hvad man jo i øvrigt er veltilfreds med — har maattet betale de samme Statter, at altsaa Udgifterne snarere have været stigende, og navnlig at Udgifterne til Forrentningen have været faststaaende samtidig med, at Indtægterne bestandig ere faldne. Det er jo navnlig det, som har gjort, at Landbruget har set hen til Udlandet med Forundring over, at man i Udlandet har laant billigere Penge, end man har her i Landet. Man har spurgt om, hvad Grunden kunde være dertil. Det har jo næsten set ud, som om vort lille Land har været omgivet med en Ring, som Pengene i Udlandet ikke have kunnet gennembrude. Naar vi høre, at de engelske Statsobligationer skulle staa i pari, skønt de kun give $2\frac{3}{4}$ pCt. i Rente, saa ser det underligt ud, at vi her hjemme i Danmark og navnlig Landbrugerne, som have saa haardt Brug for Penge, skulle give 4 pCt. undertiden $4\frac{1}{2}$ pCt. — ja, der er endogsaa Penge, indstaaende i Landbruget, af hvilke der maa svares helt op til 6 pCt.; men man kan vel sige, at gennemsnitlig er